Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn (BGC)

Dydd Mercher, 11eg Rhagfyr 2019 10:00yb-12:00yp

Swyddfeydd Adra, Tŷ Coch, Bangor

Presennol: -

ENW	SEFYDLIAD
Cyng. Dyfrig Siencyn (DS)	Cyngor Gwynedd
Dilwyn Williams (DOW)	Cyngor Gwynedd
Anwen Morgan (AM)	Cyngor Sir Ynys Môn
Ffion Johnstone (FfJ)	Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
Jerry Hunter (JH)	Prifysgol Bangor
Sioned Rees (SR)	Llywodraeth Cymru
Sian Williams (SW)	Cyfoeth Naturiol Cymru
Bethan Russell Williams (BRW)	Mantell Gwynedd
Siobhan Adams (SA)	Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru
Shan Morris (SM)	Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Richie Green (RG)	Heddlu Gogledd Cymru

Yn mynychu: -

Nonn Hughes (NH)	Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn
Sophie Ann Hughes (SAH)	Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn
Dewi Wyn Jones (DWJ)	Cyngor Gwynedd
Morwena Edwards (AME) – Eitem 4	Cyngor Gwynedd
Catherine Roberts (CR) – Eitem 4	Cyngor Gwynedd

Ymddiheuriadau: -

Emyr Williams	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Cyng. Llinos Medi Huws	Cyngor Sir Ynys Môn
Ffrancon Williams	Cartrefi Cymunedol Gwynedd
Catrin Thomas	Gwasanaeth Prawf
Sian Purcell	Medrwn Môn

EITEM 1 – CROESO A CHYFLWYNIADAU

Croesawyd pawb i'r cyfarfod, a derbyniwyd yr ymddiheuriadau uchod.

EITEM 2 – CYLCH GORCHWYL – EITEM SEFYDLOG

Dim i'w nodi.

EITEM 3 – COFNODION (I'W CYMERADWYO) A MATERION YN CODI: 11/12/19

Cadarnhawyd fod y cofnodion yn gofnod cywir o'r trafodaethau. Dyma grynodeb o'r pwyntiau gweithredu o'r cyfarfod diwethaf:

1. NH i edrych mewn i'r ffordd ymlaen mewn perthynas â chynllun prentisiaethau ar y cyd – NH i gyflwyno fel rhan o eitem 7
2. Cysylltu gyda'r Comisiynydd i drafod cyfleon cydweithio drwy'r is-grŵp iaith (ar gyfleon prentisiaethau) - Wedi bod yn cydweithio efo nhw, wedi gwneud y cyswllt a gwahodd nhw i gyfrannu i'r is-grŵp iaith. Guto Dafydd wedi mynychu.
3. SR i adrodd yn ôl i'r Bwrdd ar faterion y lefi prentisiaethau – SR a NH wedi bod mewn cyswllt i drafod y ffordd ymlaen.
4. Is-grŵp Cartrefi i bobl leol i drafod rhwystrau tai gwag/hen stoc ymhellach - Wedi ei drafod yn yr is-grŵp. Teimlo ei fod yn cael ei drafod beth bynnag gan y cynghorau a sefydliadau eraill ond wedi cytuno i drafod ymhellach yn y cyfarfod.
5. Siobhan Adams a Jeremy Hunter i gael trafodaeth bellach am y blynyddoedd cynnar - i'w drefnu
6. SAH i sicrhau fod yr cyflwyniadau gan sefydliadau sydd heb gyflwyno eto ar eu blaenoriaethau strategol ar agenda'r cyfarfod nesaf – eitem 6 ar yr agenda
7. NH/is-grŵp cartrefi i sicrhau cytundeb yr Awdurdod Tân ynghylch trefniadau'r swydd Rheolwr Prosiect - NH wedi cysylltu. Awdurdod Tân yn cytuno mewn egwyddor.
8. GJ/ LlMH i sicrhau trafodaeth ym Môn ynghylch y cynnig i gyfuno partneriaethau tai Gwynedd a Môn - I'w drafod ym mis Ionawr.
9. SW i ddrafftio llythyr gan y BGC at y Llywodraeth i gefnogi safbwynt Cyngor Gwynedd mai nid cyfrifoldeb lleol yw Newid Hinsawdd - SW a NH yn drafftio, ond o bosib bydd angen ei ddiweddaru yn dilyn cyfarfod efo Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol yr wythnos ganlynol
10. SW i adrodd yn ôl ar waith BGC Conwy a Dinbych o leihau allyriadau carbon yn y cyfarfod nesaf - Ar yr agenda
11. SW ac EW i drafod presenoldeb ar yr is-grŵp iechyd a gofal gyda FfJ - Eitem i'w drafod ar yr agenda
12. CT i anfon copi o'r memorandwm cyd-ddealltwriaeth rhannu gwybodaeth rhwng y Bwrdd a'r Gwasanaeth Prawf at NH - Y cytundeb wedi'i anfon ymlaen i'r swyddog monitro yng Ngwynedd, ac wedi'i gymeradwyo i aelodau'r BGC ei arwyddo

EITEM 4 – CYFLWYNIAD DIOGELWCH CYMUNEDOL

Un o prif flaenoriaethau'r bartneriaeth yw i sicrhau fod yr hyn sy'n digwydd yn rhanbarthol ddim yn cael effaith andwyol ar ein gwaith yn lleol. Gofynnwyd i'r BGC ystyried y berthynas gyda'r Bartneriaeth ac a yw'r BGC yn dymuno derbyn adroddiadau ganddynt. Nododd DOW fod angen i'r BGC fod yn fyw i'r hyn sy'n digwydd ac y gallai adroddiad diwedd blwyddyn yn egluro'r hyn sy'n digwydd yn yr ardaloedd, boed o ran fyrddau rhanbarthol neu lleol, fod yn fuddiol i alluogi'r BGC i fwydo mewn os yn gweld rhywbeth sy'n codi ac angen mewnbwn. Cytunwyd felly i rannu'r adroddiad sy'n cael ei greu ar gyfer craffu unwaith y flwyddyn gyda'r BGC, ac i CR wneud cyswllt gyda'r BGC fel eithriad os yn teimlo fod angen codi rhywbeth penodol fel arall. Awgrymodd AME y byddai'n syniad rhannu ambell enghraifft o achos er mwyn rhoi'r stori lawn am yr hyn sy'n digwydd yng Ngwynedd a Môn.

Nodwyd fod llawer o waith yn digwydd yn y Brifysgol o amgylch trais yn erbyn merched gan mai myfyrwyr sydd mwyaf wrth risg. Awgrymodd JH fod CR yn gwneud cyswllt gydag Helen Munroe.

Nodwyd fod nifer o fudiadau 3ydd sector yn gwneud gwaith prosiect yn y maes yma (ataliol a rhengflaen gan amlaf), ond fod llawer ohono yn dod i ben a bod angen bod yn wyliadwrus am effaith colli'r math yna o ddarpariaeth yn y maes cymunedol. Nodwyd fod angen i'r math yma o beth gael ei godi yn y bartneriaeth er mwyn ei godi yn rhanbarthol.

1. CR i rannu adroddiad craffu y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol unwaith y flwyddyn, gydag ambell esiampl o achosion sy'n cyfleu'r stori o amgylch yr hyn sy'n digwydd.

2. CR i wneud y cyswllt gyda Helen Munroe yn y Brifysgol mewn perthynas â'r Bwrdd trais yn erbyn merched.

EITEM 5 – ADRODDIADAU AR GYNNYDD

Cartrefi ar gyfer pobl leol – Ffrancon Williams

Cafwyd diweddariad gan NH yn absenoldeb FfW. Pwysleisiodd y diffyg safleoedd sydd wedi eu cynnig gan y cynghorau'n benodol ar gyfer datblygiad a gofynnodd i'r sefydliadau ystyried hyn ymhellach.

Gofynnwyd y cwestiwn a yw pethau wedi eu drysu rhwng y partneriaethau tai a'r is-grŵp cartrefi sydd eisoes gennym. Nodwyd fod hyn i'w drafod ymhellach gan yr is-grŵp er mwyn adrodd yn ôl yn y cyfarfod nesaf.

3. Sefydliadau i ystyried a oes modd cynnig rhagor o safleoedd ar fyrder

4. FfW i adrodd yn ôl i'r BGC mewn perthynas â'r trefniant o Bartneriaethau Tai a'r is-grŵp.

Yr Iaith Gymraeg – Jerry Hunter

Cyflwynwyd yr adroddiad a oedd yn cynnig ein bod yn cynnal ymgyrch marchnata yn dilyn ymarferiad mapio ymrwymiadau iaith sefydliadau'r BGC. Mynegwyd nad oedd ymgyrch o'r fath, ar ei ben ei hun, yn ateb y gofyn o safbwynt y dinesydd a fod angen mynd ymhellach i annog a gwthio defnydd o'r Gymraeg er mwyn sicrhau creu gwir newid. Byddai'r BGC yn ffafrio gweld

gweithgareddau ac ymrwymiad pendant i weithredu mewn ffordd benodol er mwyn ceisio perswadio'r defnydd o'r Gymraeg, cyn gwneud gwaith marchnata.

Fel man cychwyn, gofynnodd y BGC felly i'r is-grŵp ystyried gwaith i edrych ar dderbynfeydd yn gyntaf drwy sefydlu prosiect i hyfforddi/delio â derbynfeydd yn gyffredinol yn y man cyntaf er mwyn edrych i annog a hybu defnydd yn y derbynfeydd hynny cyn gwneud unrhyw farchnata.

5. Is-grŵp Iaith Gymraeg i ystyried y ffordd ymlaen gyda'r gwaith derbynfeydd yma

Effaith newid hinsawdd ar lesiant cymunedau – Sian Williams

Mewn perthynas â'r angen i adrodd yn ôl ar waith BGC Conwy a Dinbych ar leihau allyriadau carbon, nododd SW, er gwybodaeth, fod gwaith yn digwydd yno i gael grwpiau cymunedol ac unigolion yn ymrwymo i addewidion o newid eu ffordd o fyw ac y byddai ymgyrch marchnata yn mynd rhagddi yn dilyn y Nadolig. Awgrymwyd fod cyfle yma i Mantell Gwynedd a Medrwn Môn awgrymu fod grwpiau cymunedol yng Ngwynedd a Môn yn defnyddio yr un addewidion. SAH i gylchredeg diweddariad BGC Conwy a Dinbych ar hyn.

Nodwyd fod Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol yn cwrdd â'r Prif Weinidog er mwyn symud ymlaen ar y maes yma a cytunwyd y byddai'n fuddiol i'r Bwrdd nodi, tra'n bod ni'n ceisio dygymod â effeithiau newid hinsawdd, nad yw'r gyfundrefn bresennol yn addas i bwrpas a bod angen ei hadolygu i sicrhau eglurder fel nad ydym yn dyblygu'r hyn sy'n digwydd yn y Bwrdd, yn fewnol yn y sefydliadau, ac yn rhanbarthol. Roedd teimlad o amgylch y Bwrdd y byddai'r neges yn gryfach petai'r BGC yn cyflwyno ei farn fel Bwrdd i'r Comisiynydd, yn hytrach na chefnogi safbwynt Cyngor Gwynedd yn unig. Nodwyd hefyd fod Cyngor Gwynedd wedi trefnu i gael cyfarfod â'r Comisiynydd ar y mater.

Nodwyd y bydd SW yn rhoi cyflwyniad ar eu prosiect carbon positif yn y cyfarfod nesaf er mwyn dangos sut maen nhw'n edrych ar eu ffrydiau gwaith. Roedd anogaeth i Gyfoeth Naturiol Cymru wneud cyswllt â lab cynaliadwyedd Prifysgol Bangor.

Cytunwyd y byddai'n fuddiol i'r BGC dderbyn dadansoddiad gan SW am yr hyn sy'n digwydd a sut y maen nhw'n gweld y wahanol elfennau'n ffitio'n lleol ac yn genedlaethol. Byddai hefyd yn fuddiol i ddiffinio'r gwaith lliniaru a'r gwaith addasu. Nododd SW ei bod yn bwysig cofio fod yr is-grŵp newid hinsawdd wedi cytuno i ganolbwyntio ar addasu cymunedol ond cytunwyd ei bod yn bwysig cael trafodaeth fel BGC am sut allwn ni helpu'n gilydd.

6. SAH i gylchredeg diweddariad BGC Conwy a Dinbych mewn perthynas â'u haddewidion cymunedol. 7. SW a NH i wneud y gwaith mapio yma er mwyn gweld be sy'n addas am drafodaeth ar y wahanol lefelau 8. SW ac Huw Williams (Ymgynghoriaeth Gwynedd) i anfon llythyr y BGC i Mark Drakeford cyn ei gyfarfod gyda'r Comisiynydd.

Iechyd a Gofal Integredig

Nodwyd pryder fod presenoldeb aelodau wedi amrywio yn y cyfarfodydd, gan effeithio ar gynnydd a pwysleisiwyd fod angen cysondeb.

Oedolion - Nodwyd fod penodiadau wedi eu gwneud ar gyfer Rheolwr Rhaglen a Swyddogion Prosiect Cymunedol y timau integredig, a bod bwriad i ddatblygu fframwaith *systems thinking* yn seiliedig ar fethiant yn y galw. Bydd ffocws ar geisio newid diwylliant a sicrhau cynaliadwyedd yn symud ymlaen.

Plant - Ystyriwyd falle fod angen edrych yn ehangach ar y maes oherwydd mae'n anodd symud ymlaen gyda'r bresenoldeb arferol yn yr is-grŵp (sef Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol). SA i gyflwyno cynnig er mwyn cael cytundeb y BGC i gydweithio yn well.

Iechyd Meddwl - Cytunwyd y byddai'n fuddiol derbyn cyflwyniad gan yr is-grŵp iechyd meddwl gyda phwyslais ar ehangu'r prosiect canolfannau 'Gallaf I' (ICAN).

Anableddau Dysgu - Nodwyd rhywfaint o bryderon am yr hyn sy'n digwydd yn lleol ac yn rhanbarthol ym maes Anableddau Dysgu, a nodwyd fod Môn yn mynd i dreialu cyllidebau pŵl o fewn y ffrwd gwaith yma.

Cynigiodd FfJ fod yr is-grŵp yn cynnal gweithdy er mwyn ystyried a thrafod syniadau i'r dyfodol. Cymeradwyodd y BGC y syniad yma, a nodwyd y byddai cynnig i aelodau'r is-grŵp ac aelodau'r Bwrdd gael mynychu. Pwysleisiodd y Brifysgol pwysigrwydd eu presenoldeb nhw fel darparwr gweithlu'r dyfodol.

Pwysleisiwyd fod y gwaith yma sydd wedi digwydd yn waith na fyddai wedi digwydd i'r un graddau oni bai am ymdrechion yr is-grŵp ac felly fod yma neges gryf am gyfraniad y Bwrdd.

Cynigiwyd fod angen atgoffa ein hunain yn flynyddol o pam rydyn ni'n gwneud yr hyn rydyn ni'n ei wneud ac i ba gyfeiriad ydan ni'n ceisio mynd, er mwyn sicrhau fod gan bawb rownd y Bwrdd ddealltwriaeth am y gwaith sy'n mynd ymlaen.

9. SA i gyflwyno cynnig er mwyn derbyn cytundeb y Bwrdd i gydweithio'n well.

10. Trefnu cyflwyniad gan yr is-grŵp iechyd meddwl, gan ganolbwyntio ar ehangu'r rhaglen canolfannau ICAN.

11. NH/SAH i ystyried sut orau i sicrhau cyfle i aelodau'r Bwrdd gael eu hatgoffa o gyfeiriad y gwaith.

EITEM 6 - CYFLWYNIADAU SEFYDLIADAU AR EU BLAENORIAETHAU STRATEGOL

Derbyniwyd cyflwyniadau gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Cyngor Gwynedd, Mantell Gwynedd, Heddlu Gogledd Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru.

Cyngor Gwynedd – nodwyd fod Newid Hinsawdd ar goll ar hyn o bryd ond ei fod yn flaenoriaeth ychwanegol yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2020/21 yn dilyn eu datganiad o argyfwng hinsawdd. Nodwyd fod lle i'r BGC gael sgwrs ynghylch y gwaith mae'r Cyngor yn ei ystyried i alluogi cerbydau hydrogen ayb. Cynigiwyd ei bod yn sgwrs i'w chael yn dilyn y gwaith mapio y bydd SW yn ei wneud.

Cyfoeth Naturiol Cymru – wrthi ar hyn o bryd yn rhoi datganiadau ardal at ei gilydd ac yn gweithio i ymgysylltu â'r cyhoedd a partneriaid rhwng rŵan a mis Mawrth. Y bwriad yw penderfynu ar y cyd

beth sy'n bwysig o ran amgylchedd ein hardal a sut byddwn yn cydweithio. Nodwyd dymuniad i roi cyflwyniad i'r BGC yn y cyfarfod nesaf mewn perthynas â'r themâu sy'n codi a'r camau nesaf.

12. SW i roi cyflwyniad i'r BGC ar waith ymgysylltu Cyfoeth Naturiol.

13. Y sefydliadau sydd heb gyflwyno i wneud hynny'n y cyfarfod nesaf.

EITEM 7 - PAPUR AR Y CYNLLUN PRENTISIAETHAU AR Y CYD

Nodwyd fod sawl opsiwn wedi'i gyflwyno ond fod NH yn argymell opsiwn 3 – aros i gael gwybod mwy am gyfeiriad y Bartneriaeth Sgiliau. Cytunwyd i ofyn i Reolwr Rhaglen y Bartneriaeth Sgiliau roi cyflwyniad yn y cyfarfod nesaf er mwyn cyflwyno eu hawydd i gydweithio.

Nodwyd hefyd fod Cynllun Graddedigion Llywodraeth Cymru ar gael i ni rŵan os yn dymuno mynegi diddordeb, a bod dymuniad i 3 corff wneud hynny er mwyn ystyried gallu ymrwymo flwyddyn nesaf.

Nododd SW fod diddordeb yn fewnol gan Gyfoeth Naturiol ym maes llifogydd a'u bod yn ei ystyried yn gyfle i hyfforddi peirianwyr. Nodwyd dymuniad i gydweithio â Chynghorau Gwynedd a Môn. Cytunwyd i fynegi diddordeb ar y pwynt hwn a meddwl mwy am y manylion ar gyfer ail rhan y cais.

14. Mynegi diddordeb yng Nghynllun Graddedigion y Llywodraeth.

15. Gwahodd Rheolwr Rhaglen y Bartneriaeth Sgiliau, Sian Lloyd Roberts, i roi cyflwyniad byr.

EITEM 8 - TREFNIADAU CRAFFU Y BWRDD

Nodi'r papur wedi'i gyflwyno gan NH er gwybodaeth.

EITEM 9 - Y GOFRESTR RISG

Nodi er gwybodaeth.

EITEM 10 - GOHEBIAETH

Sefydlu Mannau Diogel i Ferched – Y Gwasanaeth Prawf yn cynnig i'r BGC ystyried safleoedd posib. Aelodau i gysylltu'n uniongyrchol gyda'r Gwasanaeth Prawf neu trwy NH os â diddordeb. NH hefyd i basio'r ohebiaeth ymlaen at Catherine Roberts i sicrhau fod yno linc priodol.

Gwahoddiad i ddigwyddiad cyfnewid syniadau Cenedlaethau'r dyfodol ar y 10fed Ionawr - Unrhyw un sydd â diddordeb i fynegi hynny drwy NH.

UNRHYW FATER ARALL

Adroddiad Blynyddol - Gan y bydd angen i'r BGC lunio adroddiad blynyddol yn dilyn ei gyfarfod ar 6ed Mawrth, nodwyd y byddai'n fuddiol i arweinyddion yr is-grwpiau ystyried cynnwys y Cynllun Llesiant gan edrych ar yr hyn roedden ni'n ddweud y byddem yn ei wneud er mwyn cyfleu cynnydd yn gryno yn yr adroddiadau cynnydd mis Mawrth.

Tlodi – Nodwyd fod Pwyllgorau Craffu Gwynedd a Môn wedi cwestiynu’r flaenoriaeth tlodi a beth mae’r BGC yn ei wneud. Penderfyniad y BGC oedd i adael i’r Awdurdodau Lleol ganolbwyntio ar y maes yma ac wedyn ystyried a oes bylchau y gallem ychwanegu gwerth. Cytunwyd ei bod yn amserol gofyn am adroddiadau lefel uchel gan yr Awdurdodau yng nghyfarfod y BGC ar 6ed Mawrth.

Hyd yr agenda – Cwestiynwyd a fyddai adroddiadau ar bapur yn ddigonol gan yr is-grŵpiau wrth symud ymlaen, er mwyn lleihau’r agenda.

16. Arweinwyr yr is-grwpiau i ystyried y Cynllun Llesiant wrth lunio adroddiadau cynnydd i gyfarfod mis Mawrth, er mwyn bwydo i Adroddiad Blynyddol y Bwrdd.

17. NH i wahodd cyflwyniadau gan yr Awdurdodau Lleol ynghylch eu gwaith ym maes tlodi.